

Chci krmit dobrého vlka

Lenka Storzer

TEXT MARTINA FIALKOVÁ, FOTO ARCHIV L. STORZER

Doma jí říkali Alenko, v Kanadě, kam emigrovala v osmnácti letech, své jméno zkracuje. Lenka Storzer je výrazná postava české krajaňské komunity v Kanadě. Její internetové knihkupectví Czech-Books znají čeští knihomilové po celém světě. Letos přijala pozici české honorární vicekonzulky ve Victorii, hlavním městě Britské Kolumbie. Kromě toho je matkou dvou úspěšných synů a milující moderní babičkou – většinou v džínách a teniskách nebo za volantem svého XK8 1997 Jaguáru.

■ Lenka Storzer

■ Eda s děvčaty peče buřty

Její nejmilejší aktivitou jsou svižné procházky po pobřeží Pacifiku s teriérem Bonniem, bez čerstvého vzduchu nasyceného mořskou solí a vůní chalu nedokáže být. V roce 2015 se stala jednou z hrdinek filmového dokumentu České kořeny, natočeného s několika významnými krajaňy ve Vancouveru a ve Victorii, který brzy uvede i Česká televize. Její vztah k rodné vlasti by se dal nazvat realistickým vlastenectvím.

Hlavní město Britské Kolumbie vzniklo v polovině 19. století na ostrově Vancouver hustě obydleném mnoha indiánskými kmeny. Dnes je Victoria jedním z nejpůvabnějších měst Kanady, dýchá staroanglickou atmosférou a elegancí. Po přímořské promenádě tu běhají a procházejí se usměvaví Kanadáné. Lenka svůj domov, topící se v zeleni parků a zahrad, miluje. Co ji z té dálky spojuje s domovem bývalým?

Dýchat svobodu

Narodila se na Šumavě, tatínek byl lesník. Maminka byla zkrátka maminka, starala se

o všechny, o dům, zahradu, ráda se smála, vyšívala, povídala, zpívala si s rádiem, kuchtila. Lenka se jako malá holka mohla prohánět po stráních jejich malého hospodářství, ale musela se sestrou i hodně pomáhat. Po škole, většinou s tlupou kamarádů, chodila pást krávy Julku a Straku, obracet seno, česat ovoce, sázet brambory... Když na to dnes s úsměvem ve svém krásném domě vzpomíná, říká, že to všechno bylo v jejím životě důležité a později jí to pomohlo.

Ze Šumavy se rodina přestěhovala na průmyslové Mostecko. Tady starší sestra Marie vystudovala střední ekonomickou školu, Lenku ale, přes skoro samé jedničky, nedoporučili. Tatínek totiž nebyl nikdy srozuměn s komunistickým režimem a nebál se dávat to najevo. Měla jít pracovat do zemědělství, otec se však rozčlil a vyšlápl si na tehdejší soudruhy. Dosáhl svého. Lenku přijali také na ekonomickou, odmaturovala v červnu 1968. Tehdy snila o právech a už pár měsíců chodila s Edou, ušatým klukem, kterému se zalíbila na taneční zábavě. Byl o rok mladší a ještě ani nedokončil průmyslovku v Duch-

cově. Ale pak přišel šok. V noci na 21. srpna Lenka s otcem u silnice přihlížela, jak se tmou valí tanky. Okupační vojska Varšavské smlouvy mířila do Prahy. Vojáci, mladí jako ona a její Eda, zbraně v rukou, se strnulými tvářemi. Lidé mlčeli, se zatápnými pěstmi, plakali. Jí se chtělo křičet, otec ji schoval za sebe: „Ještě tě zastřelí!“

Tu noc se rozhodla a prvním autobusem jela za Edou. „Okupují nás Rusáci, já jdu pryč, tady to pro mne nebude. Jedeš se mnou?“ Plán dvou skoro ještě dětí se podařil. „Ale musíte se nejdřív vzít!“ rozhodli rodiče. „Ta síla, poslat nás do světa a vědět, že už se asi nevrátíme,“ uvažuje dnes Lenka. Cílová stanice? Kanada. Co nejdál. V prosinci 1968 je Victoria přivítala modrým nebem, zelenými trávníky a omamnou vůní moře a jehličnatých stromů, do které se Lenka a Eda od první chvíle zamilovali.

Eda a loď

Eda, sotva se v kursech s Lenkou naučili pár anglických vět, dostal práci jako zahradník. Nechtěl být na podpoře. „Nejlépe se anglicky

naučím v terénu,“ byl přesvědčen. Pak na stavbě jako pomocník a večer myl nádobí v hotelu. Lenka pracovala v kavárně jako servírka. Když měli volno, procházeli se kolem moře a snili. Kolem Victorie vedou významné lodní linky spojující Kanadu se světem. Velikánským zaoceánským lodím tu můžete mávat ze všech pláží. Když Eda vezl kamaráda, který chtěl práci u pobřežní námořní služby, netušil, že se i jemu stane moře osudem.

Jak vzpomíná jiný účastník dokumentu **ČESKÉ KOŘENY**, ve Vancouveru žijící spisovatel a diplomat Jan Drábek, který Lenku a Edu dobře zná: „Není moc suchozemců, a už vůbec nikdo z Česka, kteří by dokázali to, co Eda – stát se lodivodem obrovských zaoceánských lodí.“ A dodejme, že nakonec i ředitelem společnosti British Columbia Coast Pilots. Z nejnižší pozice ‚plavčíka‘ až do pozice lodního důstojníka to trvalo několik let. Tři sta dní z roku na moři, a stále se učit, jít dál. Lenka mezitím pracovala jako sekretářka v oddělení slovan-ských studií na univerzitě ve Victorii. Narodil se první syn. Pak druhý. „To už jsem chtěla být s kluky doma, babičky a tetičky nebyly, přece děti nebudou vychovávat cizí lidé.“ Pracovala večer a chodila na univerzitu. Studovala sociologii, biologii, ekonomii, anglickou gramatiku, učila se s počítačem.

Eda také studoval, prošel dalšími zkouškami, strávil tři měsíce na ledoborci v Severním moři. Udělal si potápěčský kurs a pracoval jako potápěč. Do detailu poznal členité kanadské pobřeží, získával kapitánskou praxi. Pak se rozhodl dosáhnout nejvyšší mety, jít je „marine pilot“ – lodivod. „Stávají se jimi ostřílení kapitáni ve věku kolem padesátky,“ říká Lenka. „Jednou ročně vybírají pár uchazečů z mnoha. Zkoušky, jak písemně tak i ústní, jsou velmi těžké. Eda studoval dvacet hodin denně, já ho po nocích, když děti spaly, zkoušela. Často skoro do rána, pak jsme si na tři čtyři hodiny lehli, než se vzbudily děti. Edovi se to povedlo napoprvé. Bylo mu 37 let, byli jsme na něj pyšní!“ vzpomíná Lenka.

Co vlastně dělá marine pilot? „Suchozemcům nutno vysvětlit, že lodivod má velkou zodpovědnost. Když se loď, ať osobní, vojenská či nákladní, přiblíží ke kanadským vodám, pilot přebírá od kapitána řízení. Západní pobřeží Britské Kolumbie je jedno z nejdělsích a nejnebezpečnějších. Práce je náročná psychicky i fyzicky. Lodivod se často na horní palubu mnohapatrové lodi musí dostat po provazovém žebříku z pilotské loďky, kterou ho dovezou z přístavu. Kdykoli ho zavolají, ve dne i v noci, není tu pevný režim. Když byla bouřka, měla jsem o něho strach, probděla jsem noci... Ale Eda tu práci miloval,“ vzpomíná Lenka.

„Je velká škoda, že tak brzy odešel, byl to báječný člověk, kterého měli všichni rádi – Kanadani i zdejší Češi,“ píše Jan Drábek. A Lenka o svém muži, bez něhož se učí žít

už pátým rokem, vypráví s hrdostí: „Eda stál vždycky vedle mě, byli jsme si celý život vzájemnou oporou. Nejen, že rodinu dobře zabezpečil, ale hlavně byl skvělý manžel, táta a pak i děda. Trávil s klukama co nejvíce času, rád a dobře vařil, když byl doma, všechny nás rozmazloval. Mě nejvíce...“

Lenčiny knihy

„Lásku ke knihám mám po otci. Udělala jsem si dálkově Ottawa School of Writing a několik let jsem psala do kanadských i českých novin, časopisů a do krajského tisku. Psaní je má velká vášeň. Udělala jsem několik rozhovorů se zajímavými osobnostmi, ale nejvíce jsem pyšná na interview s Olgou Havlovou z roku 1990. Paní Havlová byla opravdová dáma. Obdivovala jsem ji. Bylo to právě tenkrát, kdy jsem se rozhodla dovážet české knihy do Kanady a prodávat je do světa. Chtěla jsem nějakým způsobem sblížit nové Československo se světem.“ S pomocí Edy a kamaráda Pavla Táborského Lenka založila internetové knihkupectví Czech-Books. Eda pomáhal se vším: budoval police, balil zásilky, nosil je na poštu, ale hlavně Lence fandil. Pavel udělal webové stránky a staral se o elektroniku. Obchod se rozrůstal a za pár let se Czech-books stalo největším internetovým distributorem českých knih mimo území České republiky.

Lenka hodně přemýšlí o změnách v české společnosti. Během několika pobytů u nás po roce 1989 pozorovala, jak se vše mění k lepšímu, ale také zjistila, že změny v lidech se asi nedějí stejně rychle jako změny ekonomické. Při své přímé povaze a „kanadském optimismu“ se tu často setkávala s nepřátelským jednáním. Zachmuřenost a nevstřícnost lidí u nás ji – v protikladu s upřímnou kanadskou ochetou a úsměvem – zarazela. „Mí přátelé říkají: Nediv se, u nás byl nejdřív jeden totalitní systém a pak druhý, a to nás ovlivnilo... Ale já si myslím, že ten negativismus už je zakořeněný v české povaze. Já se pořád ještě učím být tak hodná, jako jsou Kanadani.“

Jak udělat filmovou premiéru bez hlavního hosta?

Už během natáčení dokumentu ve Vancouveru (a ve Victorii) jsme Lenku přesvědčovali, že jsme u nás zas o kousek dál. Mladší generace jsou pozitivně nakažené světem, a že se o tom musí po letech přesvědčit a přijet. Kývla, a když jsme začali připravovat slavnostní premiéru v Praze, mail stíhal mail. Naplánovala si třítydenní cestu.

Jako jediná z osmi osobností, s nimiž jsme v Kanadě natáčeli, měla přiletět právě Lenka. Čtyři dny před akcí se mi krásné červnové ráno za oknem změnilo v bezvýraznou šed. Lenka si večer před odletem zlomila kotník tak komplikovaně, že se let do Evropy musel zrušit.

■ V rodinném kruhu

Akce nakonec i tak dopadla skvěle. Film zhlédlo, i když bez hlavního hosta, mnoho Lenčinych zdejších přátel. Lenka z druhé strany oceánu optimisticky psala o své operaci a zdoluhavé rekonvalescenci. Trpělivost, pevná vůle a víra v dobrý konec jí pomohly odhodit berle a uzdravená Lenka se rozhodla strávit v Česku Vánoce. Nabížený program obsahoval kromě jmenování honorární vicekonzulkou i adventní setkání v Českém centru Praha a také moravskou premiéru filmu v Kyjově. Dalo by se říci, happy end.

Když jsme ještě předtím v září 2016 ve Victorii nad sklenkou vína probíraly život a jeho kanadské i české, veselé i smutné stránky, uzavřela Lenka všechny otazníky slovy: „Existuje stará indiánská moudrost: Kdysi dávno na severu indiánský náčelník rozprávěl se svým vnukem. Chlapec se ho ptal: ‚Jak to, že jsi vždy takový vyrovnaný a moudrý?‘ – ‚Je to vlastně jednoduché. Každý máme v hlavě dva vlky. Jednoho dobrého a druhého zlého, a ti spolu pořád bojují.‘ – ‚A který vyhraje?‘ ptá se chlapec. ‚Ten, kterého krmíš...‘ odvětil náčelník.“ A Lenka dodala: „Někdy v noci ležím, přemýšlím a trápím se svými problémy a smutky. Ale pak se zeptám sama sebe – proč vlastně krmím toho špatného vlka? Chci krmít toho dobrého!“ ✕

■ Se synem a vnučkou